

B e g j æ r i n g

til

112356

Eidsivating Lagmannsrett

(Landsavikavdelingen)

Om kjennelse vedrørende forståelsen av lov av 9/7.1948 nr.11 § 1 og 2.

Den begjærende part: Peter Andreas Harsen, Oslo.

Prosessfullmæktigt: høyesterettsadvokat Finn R. Schjødt, Oslo.

---000---

Ved dom av Eidsivating Lagmannsrett av 16. august 1949 ble Peter Andreas Harsen dømt til tvangsarbeid i 3 år og 6 måneder med fradrag av 756 dager for utholdt varetektsfengsel. Forutsatt fradrag for den halve tid vil straffen være utsonet, men hvis en bare regner fradrag av en tredjedel, gjenstår ca. 3 måneder til soning.

Den 12. mars 1951 mottok Harsen vedlagte innkallelse til soning av angivelig reststraff. Innkallelsen er begrunnet med følgende bemerkning: "Justisdepartementet har ikke funnet betingelsene tilstede for løslatelse på prøve etter reglene i § 2, jfr. § 1 i lov nr. 11 av 9. juli 1948".

Senere har innsettingen til avsoning vært utsatt av forskjellige grunner, men er nå definitivt fastsatt til 15. juni 5, Å.

Den siterte begrunnelse fra Justisdepartementet gir etter min oppfatning uttrykk for en uriktig lovforklning, som må være unngitt rettens prøvelse. Jeg er naturligvis oppmerksom på at loven etter sin form bare gir adgang til løslatelse etter halv soning - jfr. ordet "kan". Justisdepartementet har imidlertid ikke begrunnet sitt standpunkt med at det finner å måtte avstå anvendelsen av halv soning til tross for at betingelsene i lovens § 1 og 2 er tilstede. Departementet uttaler uttrykkelig at disse betingelser ikke er tilstede. Å nekte halv soning hvor lovens betingelser er tilstede vil også være i strid med unntagelsesfri praksis etter

lovens ikrafttreden - etter hva jeg har kunnet bringe i erfaring foreligger ikke noe eksempel på en slik avgjørelse.

De unntagelser som er angitt i lovens § 1b og c er det ikke spørsmål om i saka. Det som foreligger er en fortolkning av § 1 a, hvorvidt straffen i det foreliggende tilfelle "helt eller for en overveiende del gjelder utilbørlig ervervsvirksomhet for fienden". Jeg går ut fra at den rett som har avsagt dommen er det riktige forum hvor det gjelder å få en avgjørelse av det nevnte fortolkningsspørsmål.

De forhold Harsen er straffedømt for er følgende:

1. Medlemskap i NS.
2. Propagandaartikler o.l.
3. Funksjon som medlem av "Harsen-komiteen" for fienderreformer.
4. For å ha angitt herr Klaus Sunnanå til det tyske sikkerhetspoliti og til Sosialdepartementet.
5. For i et tilfelle å ha fungert som domsmann i Folkedomstolen.
6. For å ha ytet betydelige gaver til NS, Germaniske SS Norge og andre NS-institusjoner, samt stillet eiendommen "Signalen" til gratis disposisjon for Germanische Leitstelle.
7. Sluttelig for utilbørlig ervervsvirksomhet for fienden, i hvilken sammenheng han er tilpliktet å tale inndragning av kr. 436.000.-

Det må etter mitt syn være utelukket at "en overveiende del" av straffen kan gjelde profitørvirksomhet. Det forekommer meg etter lovens uttryksform lite rimelig å betegne profitørvirksomheten som "overveiende" hvor det er så mange andre punkter som er tillagt vekt. Om dette spørsmål er det imidlertid bare lagmannsretten selv som kan uttale en bestemt mening. Enhver tvil bør vel som vanlig gå i favør av domfelte.

Jeg tilføyer at Harsen er en mann på 67 år med gammel helbred, og at det ville være i strid med de synsmåter som konsekvent følges i lignende saker om han nå skulle innsettes påny til soning av den lille reststraffen som etter Kustisdepartementets mening står igjen. Det ville bety en særbehandling av Harsens tilfelle som jeg tror det er vanskelig å gi noen rettelig holdbar begrunnelse for, jfr. vedlagte brev fra o.r.sakfører Halidan Fyhn til herr P. Harsen av 12/6.d.å.

P A s t a n d:

Betingelsene for tilståelse av halv soning etter lov nr. 11 av 9. juli 1948 § 1, jfr. 2, foreligger i Peter Harsems tilfelle.

Vedlegg

1. Innkallelse av 12. mars 1951.
2. Brev fra o.r.saksfører Fyhn til P. Harsen av 12/6.1951.

Begjæringen i 2 eksemplarer.

Oslø, den 14. juni 1951.

Finn R. Schjøtt